

УДК 343.71(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/2311-8040/2025-1-10>

Мармура Олег Зіновійович,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права та кримінології
факультету № 1 (з підготовки фахівців для органів досудового
розслідування Національної поліції України)
Львівського державного університету внутрішніх справ,
вулиця Городоцька, 26, Львів, 79007, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6981-5377>

Пасєка Олексій Федорович,

кандидат юридичних наук, доцент,
директор Навчально-наукового інституту
з підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції
Львівського державного університету внутрішніх справ,
вулиця Городоцька, 26, Львів, 79007, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5797-3597>

ПОНЯТТЯ «ЗАВОЛОДІННЯ» ЗА КРИМІНАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ

Анотація. У статті досліджено використання поняття «заволодіння» в Кримінальному кодексі України. Проаналізовано відповідність цього поняття загальним вимогам щодо термінології, насамперед єдності термінології. Встановлено, що використання цього поняття в КК України не порушує єдності термінології. Лексичне значення поняття «заволодіння» надає йому широкого обсягу. Звуження цього обсягу за рахунок вказівки у нормативних положеннях на той чи інший спосіб є цілком виправданим прийомом. Доведено, що використання поняття «заволодіння» може бути більш широким, зокрема у положеннях статей 146, 146-1, 149, 158-1, 158-3, 266, 278, 279, 341, 346, 444 Кримінального кодексу України.

Встановлено, що використання цього поняття у тексті Кримінального кодексу України є несистемним, більше того, доведено, що законодавець при цьому допустив низку логічних помилок. Відповідно, для удосконалення положень законодавства пропонується уніфікувати використання цього поняття: якщо статтею Особливої частини Кримінального кодексу України мають охоплюватися усі можливі форми обертання речі на користь особи, виходячи з інших ознак складу кримінального правопорушення, то для опису діяння достатнім буде використання словосполучення «незаконне заволодіння»; у разі потреби передбачити відповідальність за заволодіння річчю конкретним способом, який має усталене лаконічне термінологічне позначення (крадіжка, викрадення, розбій, шахрайство тощо), то доцільним буде використання саме такого термінологічного позначення; при цьому, конструюючи нормативні положення про заволодіння «спеціальними» предметами на кшталт зброї, наркотичних засобів, можна застосовувати формулювання «розбій з метою заволодіння»; якщо ж потрібно передбачити відповідальність за заволодіння річчю одним чи кількома способами, які не мають усталеного лаконічного позначення (шляхом використання службового становища; шляхом вчинення правочинів; шляхом привласнення майна, що було ввірене особі чи перебувало в її віданні), доцільно користуватися конструкцією «(незаконне/протиправне) заволодіння... шляхом...».

У межах дослідження також виявлено низку проблем, зокрема дискусійною видається думка з приводу того, що поняття «розтрата» речі охоплюється поняттям «заволодіння» річчю, а тому розтрату чужої речі слід передбачати в законі як окрему форму (вид) посягання.

Ключові слова: кримінальна відповідальність, склад кримінального правопорушення, кримінальна відповідальність, заволодіння, викрадення, розтрата, угон, захоплення.

Marmura Oleh, Pasyeka Oleksiy. The concept of “possession” under the Criminal Code of Ukraine

Abstract. The article examines the concept of “possession” in the Criminal Code of Ukraine. The compliance of this concept with the general requirements for terminology, primarily the unity of terminology, is analysed. It is established that using this concept in the Criminal Code of Ukraine does not violate the unity of terminology.

The lexical meaning of “possession” gives it a broad scope. Narrowing this scope by indicating regulatory provisions in one way or another is an entirely justified method. It is proven that the use of the concept of “possession” can be broader; in particular in the provisions of Articles 146, 146-1, 149, 158-1, 158-3, 266, 278, 279, 341, 346, 444 of the Criminal Code of Ukraine. It is established that using this concept in the text of the Criminal Code of Ukraine is unsystematic. Moreover, it is proven that the legislator made several logical errors. Accordingly, in order to improve the provisions of the legislation, it is proposed to unify the use of this concept: if the article of the Special Part of the Criminal Code of Ukraine should cover all possible forms of turning a thing in favor of a person, based on other signs of the composition of a criminal offense, then the use of the phrase “illegal appropriation” will be sufficient to describe the act; if it is necessary to provide for liability for the appropriation of a thing in a specific way that has an established concise terminological designation (theft, kidnapping, robbery, fraud, etc.), then it will be appropriate to use precisely such terminological designation; at the same time, when constructing regulatory provisions on the appropriation of “special” items such as weapons, narcotics, the wording “robbery with the aim of appropriation” can be used; if it is necessary to provide for liability for the appropriation of a thing by one or more methods that do not have an established concise designation (by using an official position; by committing transactions; by misappropriating property that was entrusted to a person or was in his or her possession), it is advisable to use the construction “(illegal/unlawful) appropriation... by...”.

The study also revealed several problems; in particular, the opinion that the concept of “embezzlement” of a thing is covered by the idea of “possession” seems debatable. Therefore, the appropriation of another’s thing should be provided for in the Law as a separate form (type) of encroachment.

Key words: criminal liability, elements of a criminal offence, criminal liability, appropriation, theft, embezzlement, hijacking, seizure.

Вступ. Поняття «заволодіння» використано у 16 статтях Кримінального кодексу України. Попри відносно поширене його використання у кримінальному законодавстві України, в теорії кримінального права поняттю «заволодіння» приділялося надто мало уваги. Зазвичай вчені розглядають лише окремі форми заволодіння тими або іншими предметами у контексті характеристики складів тих чи інших кримінальних правопорушень. Натомість спеціальних досліджень, присвячених саме поняттю «заволодіння», обмаль. Найбільш ґрунтовно це поняття розглянуто у праці Р.Л. Максимовича [1]. Автор проаналізував використання поняття «заволодіння», визначив відповідно його обсяг у кожній зі статей, де воно використано, і на цій основі зробив висновок про порушення вимоги єдності термінології. Поняттю «заволодіння» значна увага приділена у дисертації О.І. Цивінського, однак лише у контексті незаконного заволодіння чужим майном. Зокрема, під останнім автор розуміє «вчинені всупереч волі власника чи фактичного володільця або ж, ігноруючи їхню волю, умисні дії, що полягають у встановленні повного фізичного контролю над майном, яке на праві власності належить іншій фізичній або юридичній особі або ж перебуває у незаконному володінні

іншої особи, і дають можливість використувати та розпоряджатися таким майном на власний розсуд» [2, с. 94]. Знаменно те, що за допомогою поняття «заволодіння» дослідник намагався об’єднати всі передбачені КК України кримінальні правопорушення, що полягають у незаконному встановленні контролю над чужим майном. Водночас проблематики використання цього поняття у КК України цими дослідженнями не вичерпано. До того ж видається дискусійним, чи й справді йдеться про порушення єдності термінології, пов’язане із вживання такого терміна. Важливо дослідити можливості більш широкого використання цього поняття в законодавстві про кримінальну відповідальність.

Матеріали та методи. Дослідження здійснювалось на основі комплексного поєднання загальнонаукових та спеціальних методів. Зокрема, *діалектичний* метод використано в аналізі розвитку положень кримінального законодавства в частині встановлення відповідальності за заволодіння річчю, а також доктринальних поглядів щодо відповідальності за такі діяння; *індукції* та *дедукції* – у визначенні змісту та обсягу ознак «заволодіння», «викрадення», «угон», «захоплення»; *аналізу* та *синтезу* – у процесі дослідження об’єктивних та суб’єктивних ознак складів кримінальних

правопорушень, пов'язаних із заволодінням річчю; *порівняльно-правовий* метод застосовано у виявленні особливостей законодавчої регламентації кримінальної відповідальності за заволодіння у положеннях чинного кримінального законодавства та проєкту нового Кримінального кодексу; *логіко-граматичний метод* дав змогу визначити зміст досліджуваних термінів та понять; *логіко-юридичний* дав змогу сформулювати пропозиції щодо можливих змін у законодавстві України в частині відповідальності за заволодіння річчю.

У процесі дослідження проаналізовано низку наукових розробок вітчизняних науковців, а також положення як чинного закону про кримінальну відповідальність, так і проєкту нового.

Результати. Перш за все слід розглянути, чи дійсно можна вести мову про порушення вимоги єдності термінології у разі використання аналізованого поняття. Основним аргументом на користь такого порушення в доктрині кримінального права наводиться те, що в одних статтях ідеться про заволодіння шляхом обману чи зловживання довірою або шляхом шахрайства, в других ідеться про заволодіння шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем, а в третіх – про заволодіння взагалі без зазначення способу його вчинення. Водночас принцип єдності термінології полягає в тому, що в нормативно-правовому акті для позначення відповідного поняття послідовно використовується один і той самий термін, натомість різні поняття, значення яких не збігаються, позначаються за допомогою різних термінів [3, с. 10]. У ст. 190 КК України йдеться про заволодіння майном шляхом обману або зловживання довірою, у ст. 191 КК України – про заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем, а у ст. 320 – про заволодіння певними предметами будь-яким із цих двох способів. Говорити, що термін «заволодіння» у цих трьох випадках позначає різні поняття буде неправильно. Вочевидь, ідеться лише про різні способи заволодіння предметами. Так само і формулювання «розбій з метою заволодіння» за змістом перед-

бачає певний спосіб заволодіння чи спробу такого заволодіння. В тих же випадках, де способу заволодіння не вказано, потрібно вбачати, враховуючи інші ознаки складу відповідного кримінального правопорушення, будь-які способи чи форми його вчинення.

Загалом поняття «заволодіння» в українській мові тлумачиться як дія за значенням заволодіти, що, своєю чергою, тлумачиться, як брати у своє володіння, привласнювати [4, с. 381]. Семантика цього слова говорить про широкий обсяг поняття, яке воно позначає. Обмеження цього обсягу за допомогою інших слів (що позначають спосіб заволодіння) є цілком прийнятним прийомом. У такому разі не можна говорити про порушення вимоги єдності термінології. Водночас можна вести мову про відсутність системності використання аналізованого поняття у диспозиціях статей Особливої частини КК України, а подекуди й порушення логіки викладу відповідних нормативних положень, про що йтиметься нижче.

Однак до цього ще варто розглянути відповідність терміна «заволодіння» іншим вимогам до термінології закону. Зокрема, М.І. Любченко виділяє такі вимоги, як: точність викладу норм права; однозначність термінології; уникнення синонімії; простота термінології, стислість нормативно-правового акта; обмежене використання термінів іншомовного походження; стабільність юридичної термінології; оптимальна кількість дефінованих термінів [5, с. 133–164]. Наскільки точно поняття «заволодіння» відображає волю законодавця, можна лише здогадуватися, водночас воно чітко вказує на звернення особою у своє володіння чогось (майна чи іншого предмета). І в цьому аспекті використання якогось іншого поняття навіть не уявляється. Однозначність передбачає, що у правозастосувача, як і в будь-кого іншого, хто тлумачить правову норму, не виникатиме сумнівів щодо того, яке поняття законодавець мав на увазі [5, с. 136]. Звісно, поняття «заволодіння» може мати й інше значення. Однак у разі його використання всім очевидно, що не йдеться про повне захоплення ініціативи в чому-небудь,

привертання уваги, зацікавлюючи чимось або ж опановування чи охоплювання кого- або що-небудь, підкорення своїм чарам, впливові, як про це сказано у тлумачному словнику [4, с. 381]. Також поняття «заволодіння» не має синонімів у КК України, а його зміст більш-менш зрозумілий навіть для особи без фахових юридичних знань. Єдиний вагомий недолік – відсутність легального визначення цього поняття. Таке визначення, безумовно, могло б вирішити низку правозастосовних проблем, а також завершити деякі наукові дискусії.

Варто відзначити, що термін «заволодіння» використовують і розробники нового Кримінального кодексу. При цьому пропонується законодавча дефініція поняття незаконного заволодіння, під яким слід розуміти обернення на свою користь або користь іншої особи предмета: всупереч волі власника, законного володільця чи користувача або уповноваженої особи; зі спотворенням його волі; або предмета, який не має власника, законного володільця, користувача чи уповноваженої особи [6]. Наведене визначення, вочевидь, було зумовлене змістом статей, де відповідне поняття використовувалося, і, на загал, є надто вузьким, штучно обмежує зміст відповідного поняття, не охоплюючи ним випадки обернення майна на свою користь чи користь інших осіб за умов ігнорування волі власника.

Отже, можна підсумувати, що поняття «заволодіння» загалом відповідає вимогам до термінології нормативно-правового акта.

Далі розглянемо правильність конструкцій нормативних положень, у яких використано це поняття. Саме побудова окремих диспозицій здійснена, як видається, із логічними помилками. Так, у ч. 1 ст. 262, ч. 1 ст. 308, ч. 1 ст. 312, ч. 1 ст. 313, ч. 1 ст. 410 КК України задекларовано «викрадення, привласнення, вимагання ... або/чи заволодіння ними шляхом шахрайства». У ч. 2 ст. 320 та ч. 1 ст. 357 КК України вказано «викрадення, привласнення, вимагання ... або заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовою особою своїм службовим становищем». Видається, що викрадення, привлас-

нення чи вимагання не є способами заволодіння. За такого підходу значно звужувався б обсяг поняття «заволодіння» у ч. 2 ст. 191, ст.ст. 297, 393 КК України, утворювалися б прогалини кримінально-правового регулювання. Проте поняття «заволодіння», звісно, охоплює усі ці способи. Підтвердженням цьому є норми самого КК України. Зокрема, в примітці до ст. 289 КК зазначено, що незаконним заволодінням транспортним засобом потрібно вважати вчинене умисно та із будь-якою метою протиправне вилучення транспортного засобу у власника чи користувача всупереч їхній волі будь-яким способом. У ч. 3 ст. 357 КК України передбачено відповідальність за «незаконне заволодіння будь-яким способом паспортом або іншим важливим особистим документом». З огляду на це недоречно говорити, що поняття «заволодіння» використовується в КК України з якимось «особливим» звуженим змістом.

Зазначене дає можливість зробити відповідні висновки щодо формулювання диспозицій статей про незаконне заволодіння тими або іншими предметами. Отже, в разі потреби передбачити у статті відповідальність за будь-яке незаконне обернення речі на свою користь (у своє володіння), можна обмежитись використанням поняття «незаконне заволодіння» без уточнення його змісту. В разі ж необхідності передбачити відповідальність за конкретні способи заволодіння чужою річчю на прикладі статей 262, 308, 312, 313 та 410 КК України, видаються можливими 2 варіанти формулювання диспозиції. По-перше, можна використати конструкцію «Заволодіння... (перелік предметів складу кримінального правопорушення) шляхом викрадення, привласнення, вимагання, обману або зловживання довірою». Однак таким чином ми уніфікуємо момент закінчення кримінального правопорушення, незалежно від способу (вимагання речі теж буде закінченим із моменту отримання винним реальної можливості нею розпоряджатися). По-друге, можливе застосування конструкції «Заволодіння... (перелік предметів складу кримінального правопорушення) шляхом викрадення, привласнення,

обману чи зловживання довірою, а також вимагання... (перелік предметів складу кримінального правопорушення)». За цього підходу збережеться наявна в КК України концепція моменту закінчення вимагання.

Подібна проблема використання поняття «заволодіння» закладається і у проєкт нового Кримінального кодексу. Розробники проєкту значно скоротили кількість норм, пов'язаних із незаконним заволодінням чужими речами. У розділі, присвяченому кримінальним правопорушенням проти власності, пропонується окремо відповідальність за викрадення чужої рухомої речі (ст. 6.1.4) та за незаконне заволодіння чужою нерухомою річчю чи правом на річ (ст. 6.1.5) [6]. Виходить так, що викрадення та незаконне заволодіння – це взаємовиключні поняття, і що ці дії можуть вчинятися щодо різних предметів кримінального правопорушення; що незаконно заволодіти можна лише нерухомим майном та правом на майно. У зв'язку з цим видається логічним використання словосполучення «незаконне заволодіння в обох статтях.

Окремо слід з'ясувати, чи охоплюється терміном «заволодіння» розтрата чужої речі. Розтрата речі, як форма кримінального правопорушення, охоплює й випадки обернення речі на користь іншої особи без попереднього звернення цієї речі на свою користь. З цього приводу Н. А. Антонюк написала, що термін «заволодіння майном» не вказує на те, хто саме має заволодіти майном, а тому це можуть бути і треті особи [7]. Проте відповідно до тлумачного словника вказане поняття охоплює лише випадки звернення чогось у своє володіння [4, с. 381]. Отже, потрібно або вийти за межі загальноприйнятого розуміння поняття «заволодіння», надавши йому визначення у КК України (як це намагалися реалізувати розробники проєкту нового Кримінального кодексу у більш ранніх редакціях проєкту), або ж за потреби передбачати розтрату як окрему форму кримінального правопорушення, як це здійснено у ч. 2 ст. 191 чинного КК України. Зважаючи на те, що розширення змісту правового поняття, порівняно із його лексичним значен-

ням, є небажаним прийомом, більш прийнятним видається другий варіант.

Особливістю проєкту нового Кримінального кодексу є визнання предметом незаконного заволодіння права на річ [6]. Згідно зі ст. 189 чинного КК України, право на майно (саме такий термін використовує чинний КК України) можна одержати, а відповідно до ст. 190 КК України його можна придбати. З огляду на це Н. А. Антонюк робить висновок, що поняття «право на майно» в чинному КК України тотожне поняттю «право на річ», яку в кінцевому випадку отримає винний, наводячи як приклади право на спадщину, що дає можливість отримати спадкове майно чи безготівкові гроші, завдяки яким можна одержати готівку [8, с. 155]. У додаток, як відзначає Ю. А. Дорохіна, правом на майно є майнові відносини з приводу набуття права власності на річ шляхом відповідного документального оформлення або набуття права на отримання речі у майбутньому [9, с. 213]. Наведені висновки переконують, що неможливо заволодіти правом на майно, адже володіння – це можливість особи утримувати щось при собі, під своїм контролем, і за змістом може стосуватися виключно речі. Заволодіння майном тут виступатиме ніби наступним етапом поведінки особи. Визнання предметом кримінального правопорушення права на річ чи права на майно дозволяє перенести момент закінчення кримінального правопорушення на більш ранній етап протиправної поведінки, коли особа фактично ще не заволоділа майном, і це не дозволяє відмовитись від ідеї регламентації відповідальності за незаконне отримання права на річ (майно) шляхом обману, зловживання довірою чи вимагання. Однак такі посягання не можуть охоплюватися поняттям «заволодіння», і це слід враховувати у разі реалізації нових підходів до регламентації кримінальної відповідальності щонайменше за кримінальні правопорушення проти власності.

Наостанок розглянемо можливість більш широкого використання поняття «заволодіння» в КК України. З цього приводу привернула увагу низка статей КК України, де вико-

ристано поняття «викрадення». У ст.ст. 146, 146-1, 149, 346, 444 КК України йдеться про викрадення (без уточнення способу) людини; у ст. 158-1 – про викрадення (без уточнення способу) виборчого бюлетеня та бюлетеня для голосування на референдумі; у ст. 158-3 КК України – про викрадення (без уточнення способу) печатки виборчої комісії або комісії з референдуму, виборчої скриньки з бюлетенями, списку виборців чи учасників референдуму, протоколу про підрахунок голосів виборців або учасників референдуму, протоколу про підсумки голосування чи про результати виборів або референдуму; у ст. 188-1 – про викрадення гарячої або питної води, електричної чи теплової енергії шляхом їх самовільного використання без приладів обліку, результати вимірювання яких використовуються для здійснення комерційних розрахунків, або внаслідок умисного пошкодження приладів обліку або у будь-який інший спосіб; у ст. 266 КК України – про викрадення (без уточнення способу) радіоактивних матеріалів.

Водночас поняття «викрадення» у КК України не визначене, а його обсяг є дискусійним. Зокрема, професор В.О.Навроцький виділяє три підходи до тлумачення цього поняття: як родове поняття, аналогічне поняттю «розкрадання»; як родове поняття, що охоплює корисливі та некорисливі посягання на матеріальні об'єкти (рухомі), що полягають у їх вилученні з володіння іншої особи; як родове поняття, що охоплює вилучення відповідних об'єктів визначеними способами [10, с. 210–213]. При цьому визначення цього поняття у словнику теж не зовсім узгоджується із контекстом, у якому воно використано в КК України [4, с. 98]. З приводу обсягу поняття «викрадення» В.О.Навроцький робить цілком аргументований висновок, що ним охоплюється таємне та відкрите заволодіння матеріальними об'єктами, а в окремих випадках, якщо про це прямо вказано у нормі, шляхом застосування насильства, небезпечного для життя або здоров'я особи [10, с. 213]. Поняття із таким обсягом видається занадто «вузьким» для характеристики об'єктивної сторони всіх

перелічених вище кримінальних правопорушень, окрім передбаченого ст. 188-1 КК. Це дає можливість припустити, що оптимальним у цих випадках було б використання словосполучення «незаконне заволодіння».

В останньому ж випадку використання поняття «викрадення» взагалі нелогічне, адже заволодіння відповідними предметами відбувається не таємно чи відкрито, а шляхом обману або зловживання довірою (постачальник послуг сам надає відповідні ресурси, вважаючи, що особа повністю оплатить їх використання). Однак використання в описі об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 188-1 КК України, поняття «незаконне заволодіння» можливе лише за умови визнання усіх предметів кримінального правопорушення майном (річчю), а це питання є досить дискусійним.

Окрім цього, слід звернути увагу на ст. 278 КК України, де об'єктивна сторона описана з використанням понять «угон» або «захоплення», та ст.ст. 279, 341 КК України, де використано поняття «захоплення». У Науково-практичному коментарі за редакцією М.І.Мельника та М.І.Хавронюка поняття «угон» у ст. 278 КК України визначають як самовільне заволодіння транспортним засобом та поїздки на ньому, а поняття «захоплення» в цій же статті – як встановлення фізичного контролю над ним [11, с. 912–913]. Поняття «захоплення» задеклароване у ст.ст. 279, 341 КК України, автори цього ж видання тлумачать його як протиправне зайняття відповідних об'єктів шляхом насильства чи обману [11, с. 914, 1049]. Видається, що у ст. 278 КК України йдеться про незаконне заволодіння, вчинене будь-яким способом, а у ст.ст. 279, 341 КК України – про незаконне заволодіння шляхом застосування насильства чи обману. Відповідно, такі ж формулювання могли б бути використані й у наведених статтях, особливо у ст. 278 КК України, адже слово «угон» – відвертий русизм.

Висновки. Отже, поняття «заволодіння» має право на існування у КК України, а його використання дозволяє забезпечити лаконічність нормативного матеріалу, виступаючи

у ролі збірного поняття для позначення усіх форм незаконного обернення речі на свою користь. При цьому використання вказаного терміна може бути істотно розширене, зокрема, за рахунок ст.ст. 146, 146-1, 149, 158-1, 158-3, 266, 278, 279, 341, 346, 444 КК України. Водночас використання поняття «заволодіння» має бути системним і вимагає дотримання логічних правил. Якщо статтею Особливої частини КК України мають охоплюватися усі можливі форми обернення речі на користь особи, зважаючи на інші ознаки складу кримінального правопорушення, то для опису діяння достатнім буде використання словосполучення «незаконне заволодіння». У разі потреби передбачити відповідальність за заволодіння річчю конкретним способом, який має усталене лаконічне термінологічне позначення (крадіжка, викрадення, розбій, шахрайство тощо), то доцільним буде використання саме такого термінологічного позначення. При цьому, конструюючи нормативні положення про заволодіння «спеціальними» предметами на кшталт зброї, наркотичних засобів, можна застосовувати

формулювання «розбій з метою заволодіння». Якщо ж потрібно передбачити відповідальність за заволодіння річчю одним чи кількома способами, які не мають усталеного лаконічного позначення (шляхом використання службового становища; шляхом вчинення правочинів; шляхом привласнення майна, що було ввірене особі чи перебувало в її віданні), доцільно користуватися конструкцією «(незаконне/протиправне) заволодіння... шляхом...».

Поняття розтрата чужої речі не охоплюється (або ж принаймні так може бути розтлумачено суб'єктом правозастосування) поняттям «заволодіння річчю», а тому така форма протиправного діяння за потреби її законодавчого закріплення у відповідній нормі має вказуватися окремо. Не охоплюється поняттям «заволодіння» і одержання права на річ. Цей аспект слід враховувати під час кодифікації кримінального законодавства в разі відмови від диференціації кримінальної відповідальності за незаконне заволодіння майном із урахуванням способу його вчинення, як це пропонується у проєкті нового Кримінального кодексу.

Список використаних джерел:

1. Максимович Р.Л. Про поняття «заволодіння» в кримінальному кодексі України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2017. № 2. С. 317–324.
2. Цивінський О.І. Відповідальність за заволодіння чужим майном, вчинене службовою особою, за кримінальним правом України : дис. ... доктора філософії за спец. : 081 «Право». Львів. 2023. 307 с.
3. Толста С.А. Правнича термінологія в законодавчих актах України : автореф. дис.... к.філ.н. : 10.02.01 «Українська мова». Київ. 2006. 15 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / уклад. та голов. ред. В.Т.Бусел. Київ; Ірпінь. 2005. 1728 с.
5. Любченко М.І. Юридична термінологія : поняття, особливості, види : монографія. Харків : ТОВ «ВИДАВНИЦТВО ПРАВА ЛЮДИНИ». 2015. 280 с.
6. Текст проєкту нового Кримінального кодексу України станом на 01.08.2024. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2024/08/02/kontrolnyj-tekst-proyektu-kk-standom-na-01-08-2024.pdf> (дата звернення: 27.01.2025).
7. Антонюк Н.О. Об'єктивні ознаки розкрадання. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 4. С. 224–233.
8. Антонюк Н.О. Кримінально-правова охорона власності : навчальний посібник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. 514 с.
9. Дорохіна Ю.А. Злочини проти власності. Теоретико-правове дослідження : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2016. 744 с.
10. Навроцький В.О. Наскрізнi кримінально-правові поняття : навчальний посібник. Київ : Юрінком Інтер. 2023. 376 с.
11. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / За ред. М.І.Мельника та М.І.Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор». 2018. 1360 с.

References:

1. Maksymovych, R.L. (2017). Pro poniattia "zavolodinnia" v Kryminalnomu kodeksi Ukrainy [On the concept of "possession" in the Criminal Code of Ukraine.] *Naukovy visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Seriya iurydychna*, 2, 317–324 [in Ukrainian].
2. Tsyvinskyj, O.I. (2023). Vidpovidal'nist' za zavolodinnia chuzhym majnom, vchynene sluzhbovoiu osoboju, za kryminalnym pravom Ukrainy [Liability for misappropriation of another's property committed by an official under the criminal law of Ukraine]. *Doctor's thesis*. Lviv. LDUVS [in Ukrainian].
3. Tolsta, S.A. (2006). Pravnycha terminolohiia v zakonodavchykh aktakh Ukrainy [Legal terminology in legislative acts of Ukraine]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
4. Busel, V.T. (Eds.). (2005). *Velykyj tlumachnyj slovnyk suchasnoi ukrains'koi movy: 250000 [Large Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian Language: 250.000]*. Kyiv; Irpin' [in Ukrainian].
5. Liubchenko, M.I. (2015). *Yurydychna terminolohiia: poniattia, osoblyvosti, vydy [Legal terminology: concepts, features, types]*. Kharkiv: TÖV "VYDAVNYTSTVO PRAVA LYUDYNY" [in Ukrainian].
6. Tekst proiektu novoho Kryminal'noho kodeksu Ukrainy [Text of the draft of the new Criminal Code of Ukraine]. *newcriminalcode.org.ua*. Retrieved from: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2024/08/02/kontrolnyj-tekst-proyektu-kk-stanom-na-01-08-2024.pdf> [in Ukrainian].
7. Antoniuk, N.O. (2011). *Ob'ektivni oznaky rozkradannia. Naukovy visnyk L'vivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav [Objective signs of theft]*, 4, 224–233 [in Ukrainian].
8. Antoniuk, N.O. (2012). *Kryminalno-pravova okhrona vlasnosti [Criminal law protection of property]*. Lviv: LNU im. Ivana Franka [in Ukrainian].
9. Dorokhina, Yu.A. (2016). *Zlochynty proty vlasnosti. Teoretyko-pravove doslidzhennia [Crimes against property. Theoretical and legal research]*. Kyiv : Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t [in Ukrainian].
10. Navrotskyj, V.O. (2023). *Naskrizni kryminalno-pravovi poniattia [Cross-cutting criminal law concepts]*. Kyiv : Yurinkom Inter [in Ukrainian].
11. Melnyk, M.I., Khavroniuk, M.I. (2018). *Naukovo-praktychnyj komentar Kryminalnoho kodeksu Ukrainy [Scientific and practical commentary on the Criminal Code of Ukraine]*. Kyiv : VD "Dakor" [in Ukrainian].